No. 115. 1846.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag, 29 September.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, ontvangen hebbende eene missive van Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie *Noord-Braband*, van den 18 September 1846, Lett. F. F. Afdeeling van Policie, waarbij wordt toegezonden een rekwest door *Adrianus Johannes Horsten*, wonende binnen deze Stad, aan Hun Ed.Gr. Achtb. ingediend, strekkende ter bekoming van permissie tot het oprigten eener Kunst-Azijnmakerij in het achtergedeelte van het huis staande aan de Westzijde van de Halstraat, Lett. A. No. 456; met aanschrijving om dienaangaande, overeenkomstig het Koninklijk Besluit van den 31. Januarij 1824, (*Staatsblad No.* 19) de vereischte informatiën *de Commodo et Incommodo* te beleggen.

Zoo is het dat door deze, aan de Ingezetenen dezer Stad, van hetgene voormeld, wordt kennis gegeven, met uitnoodiging, inzonderheid aan de bewoners der huizen, naast aan de op te rigten Kunst-Azijnmakerij gelegen, om, ingeval iemand zich tegen het gedaan verzoek zoude vermeenen te moeten verzetten, alsdan zijne redenen van bezwaar, binnen *veertien dagen* na dato, aan Burgemeester en Wethouders schriftelijk in te leveren.

BREDA, den 28sten September 1846.

DE ROY, vt.
Ter ordonnancie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 26sten September.

Het ministeriele ochtendblad geeft in zijn nommer van den 25sten luide zijne verontwaardiging te kennen over de berigten van sommige Londensche bladen, wegens hetgeen aan het hof van Spanje zou zijn voorgevallen, om het dubbele huwelijk tot stand te brengen. Die berigten dragen werkelijk blijken van niets meer te zijn, dan schandelijke verzinsels.

— De *Galignani's Messinger*, die men wil dat wel eens mededeelingen van het britsch gezantschap ontvangt, behelst het volgende:

»Z. Exc. de markies *de Normandy* (de britsche gezant) heeft gisteren een onderhoud van bijna een uur met den heer *Guizot* gehad op het bureau van de buitenlandsche zaken. Wij hebben vernomen dat de engelsche gezant eene krachtige protestatie aan het fransch gouvernement heeft medegedeeld, betrekkelijk het huwelijk van den hertog *van Montpensier*, steunende op dezelfde gronden als die welke de heer *Bulwer* bij het Spaansche hof heeft ingediend."

— *Charles Henry*, de zoon van den beruchten *Joseph Henry*, is met de *Sphinx* uit Algerie overgekomen, ten einde den Koning om vermindering van straf voor zijnen vader te smeeken.

— De brandstichtingen in de departementen blijven nog altijd op de schrikbarendste wijs aanhouden; in het departement van Indre en Loire, dat er tot dus verre vrij van was gebleven, zijn zij thans ook begonnen.

— De gewone bijzondere berigten uit Madrid, melden onder dagteekening van den 20sten September het volgende:

»Men heeft het gerucht ingang trachten te doen vinden, dat er eene formele protestatie van de zijde van het Engelsche kabinet, tegen het huwelijk van de Infante met den Hertog *van Montpensier* bestond. Dit is geenszins het geval; alleen dit schijnt waar te zijn, dat de heer *Bulwer* van lord *Palmerston* een van den 12den September gedagteekenden brief ontvangen heeft. In dezen brief meldt de genoemde lord, dat hij op dat oogenblik eene nota met bedenkingen ter zake van het bedoelde huwelijk, voor de Fransche regering bestemd, in gereedheid brengt, en dat hij den heer *Bulwer* een afschrift daarvan zal toezenden, ten einde deze, wanneer het noodig mogt zijn, van die nota aan de Spaansche regering mededeeling zou kunnen doen. Dergelijke verklaring verschilt voorzeker veel van eene formele protestatie, en er bestaat alle reden om te gelooven, dat de eenstemmigheid der beide wetgevende kamers van Spanje en de vreugde der natie, waarvan de toejuichingen in de vergaderzalen der beide kamers de uitdrukking waren, een heilzamen invloed in het buitenland zullen uitoefenen.

» Aan de oppositie, thans in al hare verwachtingen, de eene na de andere, teleurgesteld, zal nog slechts één hulpmiddel overblijven, namelijk, dat zij zooveel mogelijk partij trekt van de tijding der ontvlugting van den Graaf *van Montemolin*. Niemand vreest hier dat een karlistische opstand ernstige gevolgen zou kunnen hebben, al mogt ook de Graaf *van Montemolin* stoutmoedig genoeg zijn om zich aan het hoofd daarvan te stellen. Sedert langen tijd zijn de overheden op hare hoede tegen zulk eenen opstand; de bevolking heeft een afkeer van al wat eenen nieuwen burgeroorlog zou kunnen doen ontstaan, en overal zijn zulke doelmatige maatregelen van voorzorg genomen, dat elke poging tot het verwekken van eenen karlistischen opstand, zonder eenigen twijfel schipbreuk zou lijden."

In de kamer der afgevaardigden zou den 21sten beraadslaagd worden over de vergunning aan het ministerie te verleenen, om de belastingen te heffen tot het eind van het jaar; men dacht dat de discussie hevig zoude zijn, doch twijfelde niet of het ministerie zou eene groote meerderheid bekomen. De beraadslaging zou waarschijnlijk eenige dagen duren, terwijl men verwachtte dat deze korte zitting der cortes met het einde der maand zou gesloten worden.

De generaal *Narvaez* (hertog van Valencia) is den 20sten te Madrid teruggekomen.

De dispensatiën van den Heiligen Stoel voor het dubbel huwelijk, waren, volgens een der bladen, reeds te Madrid ontvangen. Er werden groote toebereidselen gemaakt voor de feesten ter gelegenheid der huwelijks-verbindtenissen.

— Sedert een paar dagen verspreidt men het gerucht, dat de Keizer van Marocco bepaald de tusschenkomst van Frankrijk tegen *Abd-el-Kader* heeft ingeroepen. Deze zou namelijk aan het hoofd van 15,000 man staan, met welke hij voornemens was tegen Marocco op te rukken. Bereids is er hulp in ammunitie aan den Keizer toegezonden, en men verzekert, dat in den jongsten kabinetsraad besloten is, dat het leger op de Maroccaansche grenzen zou bijeengetrokken worden, ten einde den Keizer te hulp te komen, indien zijne troepen mogten teruggeslagen worden.

— Ter beurze waren genoteerd: 5 pCt. 118; 3 pCt. 82,60; Nap. renten 101,25; Spanje 3 pCt. 37½, Rom. L. 102½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 26sten September.

De Koning van Denemarken heeft den 18den dezer, op het slot te Ploen, eene proclamatie uitgevaardigd, die den volgenden Zondag te Altona en in andere plaatsen van den kansel is medegedeeld. Hij zegt daarin, aan zijne getrouwe onderdanen, welke men ten opzigte van zijnen open brief van den 8sten Julij, zulke verkeerde denkbeelden heeft ingeboezemd, te willen verklaren, dat het geenszins zijn oogmerk geweest is, daardoor de regten van een zijner hertogdommen te krenken, maar dat hij, integendeel, aan het hertogdom Sleeswijk heeft toegezegd, dat het in zijne tegenwoordige verbindtenis met het hertogdom Holstein blijven zou; waaruit volgt, dat Holstein ook niet van Sleeswijk gescheiden

worden zal. Evenmin heeft hij eenige verandering in de betrekkingen kunnen bedoelen, in welke Holstein en Lauenburg, als Duitsche Bondsstaten, tot den Duitschen Bond staan. Ten slotte vermaant hij tot dat vertrouwen in zijne vaderlijke bedoelingen, waardoor alleen rust en vrede verzekerd kunnen worden.

— HH. KK. HH. de Kroonprins en Kroonprinses van Wurtemberg, hebben den 23sten dezer hunnen plegtigen intogt te Stuttgart gehouden.

— De *Augsburger Allgemeine Zeitung* deelt het volgende berigt uit Rome van 14 September mede:

»De tegenstand, welken onderscheiden voor den Staat zoo zoowel als voor bijzondere personen heilzame verordeningen des Pausen van den kant van eenige kardinalen ontmoeten, is in de eerste plaats tegen de opheffing van eenige kloosters, waarvan woningen voor behoeftige lieden gemaakt zullen worden, gerigt, vermits elk dier kloosters onder de bijzondere bescherming van den een of anderen kardinaal staat. Hunne tegenwerking is echter vruchteloos, daar de wil van Zijne Heiligheid onwrikbaar is en bovendien op gronden van volstrekte noodzakelijkheid rust. Overigens hebben de heilrijke hervormingen over het algemeen een ongestoorden voortgang, en de tegenstanders daarvan bewerken niets, dan dat men hen uit de betrekkingen verwijdert, waarin zij aan de verwezenlijking van 's Pausen oogmerken in den weg staan. Dit lot hangt ook, naar men verzekert, den gouverneur *Marini* boven het hoofd. Reeds vroeger was tot zijne verwijdering uit dien gewigtigen post besloten; doch op de voorbede van een hoog geplaatst persoon, had de Paus het reeds onderteekende besluit weder ingetrokken in de hoop dat monsr. *Marini* zich voortaan in de omstandigheden schikken en zijne werkzaamheid geheel aan de tegenwoordige orde van zaken toewijden zou. In die verwachting zag men zich echter bedrogen, daar hij zich bij voortduring als een tegenstander van nuttige verbeteringen doet kennen.

»Zijne Heiligheid heeft zich genoodzaakt gezien, de ook aan vrouwen verleende vergunning om op de wekelijksche openbare audientien te verschijnen, weder in te trekken, daar de klagten waarmede hij ten gevolge van die toelating lastig gevallen werd, meestal slechts huisselijke omstandigheden en andere kleinigheden betroffen, te nietig om zijnen kostbaren tijd aan het aanhooren daarvan te besteden.

»De *Amazone*, het Pruissische oorlogsvaartuig, hetwelk afgezonden is om het stoffelijk overschot van den alhier overleden Prins *Hendrik* van Pruissen, af te halen, is den 12den in de haven van Civita Vecchia aangekomen. Het was den 1sten Augustus van Danzig vertrokken."

— Brieven uit Konstantinopel, van den 9den, melden, dat, volgens de jongste over Trapezunt uit Teheran ontvangen berigten van den 19den Augustus, de *cholera* aldaar aan het afnemen was. De ziekte had zich van Teheran naar Tauris gekeerd, terwijl zij in eene daar tusschen gelegen stad Kasbin uitbarstte, alwaar zij echter slechts eene geringe sterfte veroorzaakte, plotseling daarop eene tegenovergestelde rigting naar het zuidoosten, naar Ispahan nam, alsof zij naar Oost-Indie terugkeeren wilde.

ENGELAND.

LONDEN, den 26sten September.

Men zegt, dat onze regering een protest tegen het bekende huwelijk naar Parijs heeft gezonden. De taal onzer invloedrijkste bladen blijft steeds zeer tegen dat huwelijk aangekant. Zij hechten veel aan het Utrechtsche traktaat.

— Sir *H. Pottinger* is tot gouverneur van de Kaap de Goede Hoop benoemd; sir *C. E. Greij* van Jamaika; *W. Reid* van Barbados enz., en *C. Elliot* van de Bermudas.

— Er schijnt geen twijfel aan, dat de zoon van Don *Carlos* zich te Londen bevindt. De *Times* zegt ten minste in zijn nommer van Donderdag den 24sten September: »De Graaf *van Montemolin* en de generaal *Cabrera* zijn Zaturdag ll. over Dover te Londen aangekomen. Z. K. H. houdt thans in Brunswichhotel, Hanoversquare, zijn verblijf en leidt een zeer afgezonderd leven, ofschoon men veronderstelt, dat hij bezig is, om maatregelen te beramen tot het ten uitvoer brengen van zijne verklaring, in zijn adres aan het Spaansche volk vervat."

— De berigten uit Ierland blijven treurig. Er heerscht in vele streken werkelijke hongersnood, en in sommige volksvergaderingen openbaart zich een vijandige geest tegen alle grondeigenaars. Den 22sten September zijn te Youghal al de bakkerswinkels door eene volksmenigte uit de stad en den omtrek, aan welke de honger uit de oogen zag, geplunderd.

— Men heeft alhier te lande berigten uit New-York tot den 5den September. De krijgsverrigtingen der Noord-Amerikanen tegen de Mexicanen werden toen op onderscheidene punten met voordeel voortgezet. De generaal *Taylor* had den 5den Augustus door een deel zijner troepen het stadje China, dat 60 Engelsche mijlen hooger aan de Rio Grande, dan zijn toenmalig hoofdkwartier Camargo ligt, doen bezetten. Andere afdeelingen zijner troepen hadden den weg naar Monterey, de hoofdstad van Nieuw-Leon, ingeslagen. Het legertje van den Noord-Amerikaanschen generaal *Kearney* maakte in Nieuw-Mexico vorderingen. Van veel meer belang is de tijding, dat de commodore *Sloat*, die over het Noord-Amerikaansche smaldeel in de Stille Zuidzee bevel voert, den 6den Julij Monterey, de hoofdstad van Californie, en niet met het straks genoemde te verwarren, heeft ingenomen Men meende dat een groot deel van Californie, waar hooggaande tweespalt heerschte, hem zou toevallen. Hij heeft eene proclamatie uitgevaardigd, waarin hij verzekert, niet als vijand, maar als vriend te komen, en den Californiers aankondigt, dat zij voortaan tot het groote Noord-Amerikaansche bondgenootschap zullen behooren en al de regten en voorregten van de burgers der daartoe behoorende Staten zullen genieten.

In Mexico zelf moet, volgens deze berigten, de grootst mogelijke verwarring heerschen. *Santa-Anna*, die te Vera-Cruz aan land was gekomen, had zich aan het hoofd van den te zijnen behoeve aangevangen opstand gesteld, en *Paredes*, nog onlangs president der republiek, was reeds door zijne troepen in hechtenis genomen. Dat onder zulke omstandigheden aan geen ernstigen tegenstand der Mexicanen tegen eenen buitenlandschen vijand te denken is, spreekt van zelf.

— Gisteren waren de 3 pCt. gec. 95$^1/_4$; Nederl. 2$^1/_2$ pCt. 59$^5/_8$; 4 pCt. 95; Mexico 24$^7/_8$; Portugal 40$^1/_4$; Spanje 26$^1/_4$.

BELGIE.

BRUSSEL, den 27sten September.

De koning wordt in het laatst dezer week uit Zwitserland te Parijs gewacht. H. M. de koningin met hare beide zoons en dochter vertrekken Donderdag naar Parijs, om er den koning te ontmoeten.

— De September-feesten zijn gisteren met eene algemeene illuminatie besloten. Donderdag heeft zich de vereeniging van 1200 vlaamsch-duitsche zangers in het lokaal van de nieuwe renbaan doen hooren. De indruk schijnt over 't algemeen beneden de verwachting te zijn gebleven. Vrijdag heeft er een concert in de open lucht op de Place Royale plaats gehad, waarop de door gezegde zangvereeniging uitgevoerde stukken wat beter schijnen te hebben voldaan.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 28sten September

Z. M. de Koning is Zaturdag namiddag ten half vijf ure, te 's Gravenhage teruggekeerd. Men verneemt, dat Hoogstdezelve in den loop dezer week de reis naar Limburg en Luxemburg zal aannemen, om na verloop van 14 dagen wederom terug te zijn.

— Naar men verneemt, is Z. Exc. de minister van financien sedert eenige dagen ernstig ongesteld. Z. Exc. bevindt zich op zijn buitenverblijf onder Velzen.

— De *Staats-Courant* vermeldt heden, dat op den 13den dezer maand te St. Petersburg een verdrag van handel en scheepvaart tusschen Nederland en Rusland, door de wederzijdsche gevolmagtigden is geteekend

— Volgens een dezer dagen door het Duitsche Verbond genomen besluit, zal het door ons te stellen contingent voor het hertogdom Limburg, voortaan slechts behoeven te bestaan uit kavallerie, artillerie en pionniers. Bij een koninklijk besluit van 26 Aug. is dien ten gevolge bepaald, dat het *Limburgsch-Bondscontingent* voortaan zal bestaan uit 2 eskadrons kavallerie, eene kompagnie veld-artillerie, en een detachement mineurs en sappeurs. Het thans bestaand eskadron jagers te paard zal in deszelfs geheel overgaan bij het 2e reg. lanciers, en met en benevens een der tegenwoordige eskadrons van dat korps, de kavallerie van het Bonds-contingent uitmaken. De komp. artillerie van het 2e reg. art. blijft dezelfde bestemming behouden. Het bedoeld regiment zal met eene veldkompagnie worden verminderd.

— Den 25 is te 's Hertogenbosch, in eene buitengewone zitting van het provinciaal geregtshof van Noord-Braband, vereenigd met de arrondissements-regtbank en het kantongeregt aldaar, benevens in tegenwoordigheid van al de heeren advocaten en procureurs bij die hooge en lagere collegien postulerende, de Ed. Gestr. heer Mr. *M. P. H. Strens*, vroeger advocaat-generaal bij het hof van Limburg, als procureur-generaal van eerstgenoemd geregtshof plegtig geinstalleerd geworden.

— Vrijdag en Zaturdag heeft het provinciaal geregtshof van Zuid-Holland de getuigenverhooren, in zake *J. van der Pol*, *c. s.*, voortgezet. Het hof heeft bepaald, dat op Maandag, de nog overig zijnde getuigen à *décharge* zullen worden gehoord.

Al de gehoorde getuigen hebben verlof bekomen, weg te blijven, behalve vrouw *van der Heyden*, *Grootegoed* en *Schenck*, aan welke de verpligting is opgelegd, ten gezegden dage en ure in de gehoorzaal tegenwoordig te zijn. De beklaagde *Maria Antonia van der Hoogen* is ook voor het hof tot bekentenis gekomen.

— Den 24sten is te Heusden de eerste onlangs ingestelde vrije paardenmarkt gehouden; 139 stuks meestal jonge paarden en van de beste hoedanigheid, werden ter markt gebragt, waarvan er velen zijn verkocht.

Het stedelijk bestuur heeft die markten geheel vrijgesteld, zoodat er niets hoegenaamd voor stand of marktgeld als anderzins betaald wordt.

— De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* behelst het volgende:

»Onder den handel hier ter stede is een adres aan den Koning in omloop, waarbij Zr. Ms. aandacht gevestigd wordt op de belangen van handel en scheepvaart, met betrekking tot de regten op den in- en uitvoer van granen. De adressanten verklaren tot dien stap te zijn bewogen door de kennisgeving van het voornemen der regering, om bij de opening van de zitting der Staten-Generaal, de voordragt te doen tot de verlenging voor den tijd van zes maanden der wet van 18 December 1845 (*Staatsblad* N°. 87), houdende maatregelen tot aanmoediging van den invoer van levensmiddelen. Zij verklaren dat die bloote verlenging hunne verwachtingen in de tegenwoordige omstandigheden grootelijks te leur stelt; zij meenen echter dat het de bedoeling der regering niet is zich bij dien maatregel te bepalen, te meer daar men in het vorige jaar bij de beraadslaging over deze wet algemeen erkend had, dat, zou de vrijstelling het gewenschte gevolg hebben, zij minstens tot in het late najaar moet duren. Hieruit putten zij de overtuiging, dat de maatregel welke de regering op het oog heeft, in verband staat met een plan tot verandering der wetgeving op de graanregten."

— In de *Amsterdamsche Courant* leest men:

»In het getal der in de beide gasthuizen aanwezige zieken, is deze week geene verandering van eenig belang gekomen; immers bij onze vorige opgave bedroeg zulks 1153 en thans is het 1158; doch op de algemeene sterflijsten, volgens de aangiften aan den burgerlijken stand opgemaakt, vindt men wederom eene vermindering, want terwijl die aangiften in de vorige week 165 beloopen hadden, zijn zij deze week slechts 152 geweest, zijnde een veertigtal minder dan twee weken geleden."

— De *Goessche Courant* deelt het volgende mede:

[illegible] thans zoo groot, als immer te midden van den zomer. Men komt het water tot drenking van het vee uit onze stadsvest, zelfs van 2 en 4 uren halen; alle putten, hoe diep uitgegraven, hebben geen water meer.

»Algemeen heerschen de koortsen, even gelijk ook in andere streken van ons land, doch dezelve zijn van geenen verontrustenden aard meer.

»De thans vallende regen is zeer welkom."

— Uit 's Hage schrijft men dat uit hun arrest ontslagen zijn de personen van *Salomon van Ulm*, *Jacob Salabis*, *N. Salabis*, huisvrouw van *Joseph van Ulm* en *Isaac van Rys*; deze zijn dezelfde personen, die op den dag der plaats gehad hebbende visitatie, ten huize van *Joseph van Ulm*, op de Voldersgracht, in verzekerde bewaring genomen waren.

— Men schrijft uit Deventer, dat Dr. *B. H. Everts*, die, bij zijne overige praktijk, de geneeskundige dienst in het krankzinnigen-gesticht aldaar waarnam, benoemd is tot eersten geneesheer bij het provinciaal krankzinnigen-gesticht van Noord-Holland. Het gebouw dezer inrigting, welke in de schoone dreven om Bloemendaal, op eene groote schaal schijnt daargesteld te zullen worden, zal met 1. Mei 1848 afgebouwd, en ter betrekking gereed zijn. Dr. *Everts* zal vóór dien tijd eene wetenschappelijke reis doen door Engeland, Frankrijk, Duitschland en Italie, om zich met de inrigtingen voor krankzinnigen buiten 's lands persoonlijk bekend te maken.

— Van den Helder schrijft men ons van den 23 September:

»Gisteren avond tegen tien ure, had alhier een prachtig natuurverschijnsel plaats, namentlijk het zoo zeldzaam geziene Noorderlicht. De lucht was effen, helder en met sterren bezaaid, uitgenomen in het noorden, waar zich eene zwarte, dikke bank in de kimmen had gevormd. Boven deze bank zag men een helder licht, waardoor onophoudelijk witte lichtstralen flikkerend in de hoogte schoten, hetwelk voor den natuurbeschouwer eene treffende vertooning was. Het verschijnsel heeft langer dan een kwartier uurs geduurd."

— De *Provinciale Friesche Courant* behelst het volgende:

»Volgens berigt uit Sneek heeft gisteren op de Sneekermeer een vreesselijk ongeluk plaats gegrepen. Eene boot, waarin zich vijf menschen bevonden, die van de jaarmarkt te Joure terugkeerden naar het dorp Terzool, sloeg door een hevigen windvlaag om, en vader, zoon, schoonzoon en kleinzoon vonden den dood in de golven; terwijl een oud man, door het grijpen van een touw, uit een nevens de boot zeilend vaartuig, gered is geworden."

— De *Leeuwarder Courant* behelst het volgende:

»Zeer dikwijls worden er berigten medegedeeld omtrent het vinden van oudheden bij het vergraven van den grond in verschillende oorden van ons vaderland. Zeldzaam vernamen wij dat er iets van belang of sporen van vroegere bewoning in den bodem van het antieke Friesland worden gevonden. Misschien geeft men hier, vooral bij het afgraven van terpen, daarop minder acht dan het wel verdiende, of werpt men het gevondene weg, uit onbekendheid met dezelfs waarde. Met de meeste belangstelling hebben wij daarom dezer dagen aan het huis van den boekhandelaar *W. Eekhoff*, twee stukken gezien, welke, als bijna ongeschonden overblijfselen uit de oudheid, ons voorkomen van groot gewigt te zijn. Het zijn voornamelijk twee groote urnen, lijkbussen of aschkruiken, waarvan de eene te Stavoren en de andere te Oldemirdum is opgedolven, en die zeker gediend hebben om de asch der verbrande lijken van twee voorname Friezen uit het Heidensche tijdvak, vóór *Karel den Groote* of het jaar 800, te bevatten. Wij meenen dat beiden aan de verzameling van het Friesch genootschap zullen afgestaan worden. Wenschelijk ware het, dat al wat er van dien aard verder in Friesland is of mogt worden gevonden, aan het bestuur van dat genootschap te Leeuwarden toegezonden wierd, ten einde eens in het bezit te geraken van eene verzameling Friesche oudheden, die zeker zeer belangrijk zou kunnen zijn."

— Uit Leeuwarden schrijft men van den 24sten dezer:

»Nadat het heerlijkste zomerweder nu reeds sedert verscheidene weken met droogte gepaard ging, welke voor de veldgewassen en den groei van vele planten nadeelig stond te worden, is hier gisteren namiddag een zachte en bestendige regen gevallen, die veel water aangebragt en de velden en hoven verkwikt en versterkt heeft. Omtrent den uitslag van den oogst verneemt men over het geheel vrij gunstige berigten, met betrekking tot de hoedanigheid, doch minder bevredigend is zulks ten aanzien der hoeveelheid. Opmerkelijk is in bijna alle streken van dit gewest, de overvloed van het gewonnen hooi, waarvan men bij vele schuren eene groote hoeveelheid ziet staan, soms naast nog een ongebruikt overschot van het vorige jaar, dat mede niet in de schuren kon geborgen worden."

In het dagblad *Overijssel* worden de volgende bijzondere berigten nopens de expeditie tegen Bali medegedeeld, die nadere bijzonderheden behelzen over de eigentlijke operatie.

[illegible] schepen de landing der troepen aan, welke zoo voortreffelijk bestuurd werd, dat ten 7 ure de troepen in de meeste orde op het strand stonden en onmiddellijk en tirailleur voorttrokken. Die van Bleling, die hunne kampong zwaar versterkt hadden tegen het vuur der schepen, hadden er, zoo het schijnt, niet op gerekend de troepen zoo dadelijk aan land te zien, waartegen men slechts eene benting bij het bidhuis had opgeworpen, welke spoedig door de tweede kolonne werd ingenomen.

»Aan de zeezijde was de kampong omgeven met een 3 el dikken steenen muur met schietgaten, waarin stukken met broekings in batterij stonden; achter den muur waren weder eenige huizen met een binnenmuur omgeven, waarachter men zich met lansen zou verdedigen. Het vuur der schepen dat op de kampong gerigt werd, was op den dikken wal van geene uitwerking; weêrkeerig schoot men uit het geschut van den wal geene groote kogels, maar allerlei soort van kleine projectielen, waarmede de stukken tot aan de monden toe vol geladen werden.

»Zoodra de troepen geland waren, trok de eerste kolonne, onder den majoor *de Brauw*, op, om de kampong van achteren aan te vallen, terwijl de tweede kolonne de benting bij het bidhuis attakeerde en innam. Zoodra de vijand van uit *Sangsit* de landing zag, rukte hij met duizenden uit om Bleling ter hulp te snellen, doch het goed gerigte granaatvuur van de *Ceres* noodzaakte hem terug te keeren. Onze troepen hadden al dadelijk sawaas (rijstvelden) door te trekken, om van de landingsplaats te avanceren, zoodat de artillerie, niettegenstaande de grootste inspanning, eerst ten twaalf ure op den weg van Bleling naar Singa-Radja is kunnen aankomen. De majoor *de Brauw* was haar dus verre vooruit, en verraste den vijand door de kampong in den rug aan te tasten; doch deze, ziende dat het vuur der schepen op de kampong zonder uitwerking bleef, maakte regtsomkeert, en viel bij duizenden de eerste kolonne op den hals. In den tijd van een oogenblik had men een aantal gewonden en gesneuvelden en werd de positie van den majoor zeer kritiek. Toen men zulks aan boord bemerkte, gelastte de schout-bij-nacht eene landing der zeetroepen, onder bevel van den 1sten luitenant *M. van Vreeland*; deze gingen tegen het vuur der wallen in, en de 2de luitenants *C. A. Vreede* en *J. M. de Jongh*, benevens eenige manschappen werden gekwetst, eenigen gedood, zoodat zij genoodzaakt werden op de tweede en derde kolonne terug te trekken. Intusschen had ook de schout-bij-nacht de schoener *Cameleon* en de brik *de Huzaar* bewesten de kampong gezonden, om te trachten van daar de eerste kolonne met hun vuur te ondersteunen. Met het verhalen

raakte de *Cameleon* voor de kampong aan den grond, zoodat zij in een regen van kogels, die van den wal werden afgezonden, moest blijven liggen. De kommandant der *Cameleon*, *K. F. van Hoogenhuize*, gelastte zijne equipagie zich op het dek neder te leggen, die hierdoor zijn bewaard gebleven, doch hij-zelf kreeg een kogel in het achterhoofd en is twee dagen later gestorven.

»Intusschen bleef majoor *de Brauw* met zijne kolonne in groot gevaar verkeeren, tot eindelijk te twaalf ure de artillerie den weg van Singa-Radja bereikte, en hun aanvoerder, de kapitein *W. H. K. Feuilletau de Bruijn*, de gevaarvolle stelling der eerste kolonne gewaar werd. Met eenen ongeloofiijken spoed trok hij met zijne afgewerkte kanonniers, die den geheelen morgen de batterij met eigene handen door de sawaas hadden gesleept, een riviertje met vrij steile oevers over, en nam zijne positie zoo goed, dat binnen een half uur tijds de kolonne ontzet, de Bele lingers door zijn blikkendoozen-vuur op de vlugt geslagen, en de kampong veroverd was. — De kapitein *de Bruijn* is de held van den dag. — Nadat de kampong Bleling genomen was, rukten onze troepen naar Singa-Radja op, doch de dalem is door de Baliers op de nadering der onzen in den brand gestoken. De Radja was landwaarts in gevlugt. Wij hebben 18 dooden en 50 gekwetsten."

De *Staats-Courant* ontleent aan de *Javasche Couranten* van 8 tot 15 Julij ook eenige berigten, wegens de aankomst en het verblijf van den Gouverneur-Generaal te Soerabaija. Zijne Excellentie, den 26 Junij, aan boord der *Merapi*, aldaar gearriveerd, en door de burgerlijke en militaire autoriteiten ontvangen, heeft reeds den volgenden dag verschillende belangrijke civile instellingen, waaromtrent beraadslagingen aanhangig waren, in oogenschouw genomen. Gedurende de volgende dagen was de bezigtiging van verschillende inrigtingen, welke met het aanzien en de welvaart van Soerabaija in het naauwste verband staan, voortgezet. Des avonds van den 29 Junij is een groot bal in het residentiehuis gegeven. Nadat, den 1 Julij, door den schout-bij-nacht *van den Bosch*, het berigt van den gunstigen uitslag der expeditie tegen Beliling was overgebragt, was er een talrijk middagmaal ten residentiehuize, en werd door den Opperlandvoogd eene treffende toast op de land- en zeemagt ingesteld. Den volgenden morgen legde Zijne Exc. een bezoek af bij mevrouw *Bakker*, om haar met de welgeslaagde, aan haren echtgenoot toevertrouwde onderneming, en met zijn behoud voor haar en den Lande, geluk te wenschen.

»Den 4 Julij maakte Zijne Exc. een uitstap naar het naburig Grissee, en werd aldaar met vele eerbewijzen ontvangen.

»Zr. Ms. oorlogsschoener *Zephyr*, onder bevel van den luitenant ter zee der 1ste klasse *P. J. Clijver*, kwam in den nacht van 4 op 5 Julij ter reede overbrengende 40 stuks metalen geschut, bij Beliling en Singa-Radja veroverd, benevens meerdere in handen mede in grooten getale gevonden, zijn onbruikbaar gemaakt en in zee geworpen.

»In den vroegen morgen van den 7 Julij begaf zich de Gouverneur-Generaal, in gezelschap van den luitenant-generaal *Cochius*, den algemeenen secretaris en den resident *Pietermaat*, naar Madjokerto, bezigtigde aldaar de belangrijke sluis- en waterwerken, en keerde den volgenden ochtend over Madjosarie naar Soerabaija terug. Des avonds van den 8sten was er een schitterend bal in de societeit *Concordia*. Den 9den werden de Sultans van Madura en Sumanap, benevens hunne Zonen, en de Regent van Pamakassan, in plegtstatig gehoor bij Zijne Exc. ontvangen. Ter hunner eere is een feestmaal van 62 couverts in het residentiehuis gegeven.

»Den 11 dezer vertrok Zijne Excellentie van Soerabaija en zette na te Passoeroean een hem aangeboden dejeuner gebruikt te hebben, zijn voorgenomen reis naar Beliling voort, om zich in persoon van den stand der zaken der expeditie en der onderhandelingen te overtuigen. Op de grens van Probolingo werden hem de vredes-tractaten overgereikt, den 9den met de Koningen van Karang-Assam en Beliling gesloten. Des namiddags van den volgenden dag ter reede van Beliling aangekomen, heeft hij aldaar den schout-bij-nacht en de overige hoofd-officieren van de land- en zeemagt ter middagmaal ontvangen, en ten zelfden dage eene dagorder aan de aldaar vereenigde troepen uitgevaardigd.

»Des morgens van den 13 Julij inspecteerde hij de troepen en de veroverde verdedigingswerken, en gaf, na een bezoek aan boord van verschillende vaartuigen van oorlog, en de ontvangst van eenige afgevaardigden van Beliling en Karang-Assam, een dejeuner aan de bevelvoerende officieren van verschillende bodems en wapenen.

»Ongeveer ten vijf ure des namiddags werd het anker geligt, en is de terugreis naar Batavia aangenomen, alwaar Zijne Exc. den 17den, des voormiddags ten acht ure, ontscheept en met veel geestdrift verwelkomd is."

— Door den Gouverneur-Generaal is ontvangen eene missive des Ministers van Kolonien, dd. 9 Mei jongstleden, strekkende ten geleide van 's Konings besluit van 5 Mei 1846, bij hetwelk ingetrokken wordt dat gedeelte der Koninklijke besluiten van 4 Februarij 1832 en 8 Februarij 1837, waarbij de bestaande bepalingen omtrent de uitzending van Christen geestelijken, voor de dienst in Nederlandsch Indië, wordt toegepast op de R. K. geestelijken *A. Grube*, *H. J. Cartenstadt* en *J. A. van Dijk*.

Zijne Exc. heeft, ten gevolge daarvan, bij besluit van 18 Julij bepaald:

1°. Van de ontvangst dezer missive te houden aanteekening, en 's Konings besluit te brengen ter kennis der betrokkenen, gelijk geschiedt bij deze.

Wordende alzoo door het onderwerpelijk besluit ingetrokken de koloniale benoemingen, krachtens welke zij, als sequele der Koninklijke aanstellingen, vervat in Hoogstdeszelfs besluiten van 4 Februarij 1832, n°. 98, en 8 Februarij 1837, n°. 3, geestelijke functien uitoefenen, en dien ten gevolge van stonden aan buiten verdere werking gesteld art. 4 van het besluit van 19 Januarij 1846, lett. A, bij hetwelk, met het doel om voor te komen eene algeheele staking van de openbare uitoefening der Roomsch-Katholijke eeredienst, aan de bovengenoemde geestelijken de tijdelijke waarneming der herderlijke belangen van de roomsch-katholijke gemeenten te Samarang, Batavia en Soerabaija opgedragen was.

2°. De voornoemde geestelijken aan te schrijven, om de Kerkelijke goederen, gelden en geschriften over te geven aan de Roomsch-Katholijke kerk- en armbesturen op bovengenoemde plaats, aan wie, in overleg met de hoofden van plaatselijk bestuur, de bewaring dier goederen en de zorg voor de kerkgebouwen opgedragen worden.

3°. Dezelfde geestelijken uit te noodigen om zich, voor zoo verre zij buiten Batavia gevestigd zijn, na regeling en afdoening hunner zaken, ten spoedigste te begeven naar Batavia, ten einde aldaar de verdere beschikkingen van den Minister van Staat, Gouverneur-Generaal, ten hunnen aanzien te vernemen; wordende aan hen te dien einde verleend vrije overtogt derwaarts, waarvoor hun, voor zoo veel noodig, wordt toegestaan het kosteloos gebruik van 's Gouvernements postpaarden.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag was de fondsnotering: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $59\frac{3}{4}$; 3 pCt. $72\frac{1}{16}$; 4 pCt. $94\frac{5}{8}$; Amort.-Syndik. $3\frac{1}{2}$ pCt. $89\frac{3}{4}$; Handelm. $174\frac{1}{2}$; Spanje Ardoins $20\frac{1}{2}$; dito Onbep. St. $20\frac{5}{16}$; 3 pCt. $38\frac{5}{8}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $33\frac{7}{16}$; Ardoin Coupon $19\frac{13}{16}$; Portugezen 3 pCt. te Londen $44\frac{5}{8}$; Idem 4 pCt. $43\frac{5}{8}$; Rusl. 5 pCt. $106\frac{1}{8}$; dito 1828—29 $105\frac{3}{4}$; 4 pCt. bij *Stieglitz* 89; Amerika Bankactien $4\frac{7}{8}$; Oostenr. Metalliek 5 pCt. $107\frac{3}{4}$; Weenerbank bij *Goll* $98\frac{5}{8}$; Brazilie 89; Peru $20\frac{1}{2}$.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers